

Historische Vereniging Sint-Pancras

Foto's Koos Schoonhoven

Van de redactie

De schoonmoeder van een van onze redactieleden, gebruikte tijdens haar leven dikwijls de volgende woorden: “Tob niet, loopt toch anders”. Hoe gelijk kon zij hebben! Ook nu leven we in ongewisse tijd. Niemand die weet hoe onze toekomst eruit gaat zien. Zelf hebben wij als vereniging de Algemene Ledenvergadering en “Buurten bij Guurtje” voorlopig moeten uitstellen. Jammer, maar helaas. Gelukkig kunnen wij u nog wel onze Krant aanbieden, zodat u op de hoogte blijft van onze activiteiten. Ook dit jaar de vaste rubrieken, actuele zaken en een stukje geschiedenis. Wij wensen u veel leesplezier en gezondheid toe.

Trudie van Zelm, Geert van Diepen, Hans Klanker en Frans Hand.

Op de hoek van de bovweg/rôzelaan

Op de hoek van de bovweg/rôzelaan, deer was vroeger de doe ‘t zel’zaak van IJsbrand en Lury den Hartigh, die dut pand in 1958 kocht hadde.

Woonhuis IJsbrand en Lury den Hartigh in 1958.

Nou zit fietsemaker Ron Bruil d’r in. Maar ok de VSB bank heb ‘r deervoor ok nag in zete en ok ‘n videotheek, maar die is deur de jeugd wegpest omdat die gewoôn de ruite maar ingooide. Achter in de skuur hebbe ok nag ‘n kapper, drankzaak en ‘n kledingszaak zete. Maar, zo as ik al zee, Bram had deervoor ‘n doe ‘t zel’zaak. Bram, zo werd ie altoid noemt, begon de zaak, omdat er een zoôt klante an de deur kwamme om ‘n potje vurf en later werden er nag ‘n paar kwaste, wat stopvurf en al zuks meer boi deen. Bram docht, hier zit broôd in en stopte met ‘t skildersbedroif wat ie same met broer Klaas deed. Klaas ging verder in de autospuiterai. Deurdat ‘t assortiment alsmaar grôter werd, hewe d’r in de jare van 1958 tot

Bram met zoon Karl voor de verbouwde woonkamer.

1977 meerdere verbouwinge plaas had. Deerdeur moste ze ok naar achtere verhuize, zodat de woonkamer winkel kon worre.

Hai had ok puur zo’n’zoôd te verkope, zo as: houtplate, vurf, behang, spoikers, skroeve en allerloi handgereedschappe, maar ok elektriese gereedschappe. Deerboi kwamme ok nag hutte (klompe),fietsspulle en vishengels. Bai die vishengels hoort netuurluk ok visvoer. Zo sting zoïn vrouw Lury ok geregeld in de winkel te helpe en den kwam er soms ien om wurme, of made. Die moste den met ‘n eetlepel uit ‘n bak skept worre en den nag telt worre ok, 25 wurme, of made. Noh, dat vond ze gien leuke bezeghold. D’r was dus ‘n zoôt te kroige bij Bram, as je maar betaalde netuurluk. ‘t Was dus ok bar makkeluk dat we ‘n doe ‘t zelf zaak hadde op ‘t durp. Want as Bram iets niet op voorraad had en wat je docht nôdug te hewe, den kon je ‘t bestelle en den zorgde Bram, dat ‘t in de winkel kwam.

‘t Is den ok bar jammer dat ôk die zaak d’r niet meer is. Je ken netuurluk nooit teuge die grote zake op zoals Praxis, Karwei en Gamma, die toen overal grôte febriekshalle neerzette. De klante kwame soms bij Bram om advies vrage en ginge den naar die grôte bouwmarkte om ‘t te kope. Nou ging ik ok niet zo vaak naar Bram, allien voor ‘n vergete boôdskip kwam ik deer welderus. As ik wat nôdug had, den ging ik naar de grôthandel en kocht ik ‘t op rekening van ons bedroif, want den had ik korting en dat skeelt netuurluk. Maar op zaterdag was de grôthandel in die toid nag dicht en ik had skroeve nôdug. D’r moste in moin woônkamer spaanplate op de vloer skroeft worre, want de vloer was nagal wat ribbelug en ‘t most mooi vlak worre want d’r moste kurktegels op

loimd worre. Ik was net nag ‘n zoôtje skroeve te kort komme, dat ik docht, effe naar Bram. Dat ik de winkel instapte, sting d’r nag ‘n klant in de winkel, ‘n kloin manje. Ik ben ok niet grôot maar ik kon net over ‘t manje heen koike. Hai had ‘n kloin stukkie touw in z’n hande en vroeg an Bram: “Heb u nag zo’n stukkie touw”? Bram keek over ‘t manje heen naar moin en toen weer naar ‘t manje en zee met een stalen gezicht zonder ien spier te vertrekke: “Nee, dut verkope we niet, want dut is te kort om je oige an op te hange”. Ik skoôt in de lach en stikte d’r bekant in, maar Bram ging gewoôn deur en zee toen

Opening geheel vernieuwde winkel in 1977. v.l.n.r. burgemeester Kroonenburg, nog net zichtbaar architect Cornelis de Wit, mevrouw Kroonenburg, Yvonne den Hartigh, zus Marjon, Bram, Lury en Simone.

droogweg: “We verkope dut allien per meter.” ‘t Manje kocht ‘n meter en ging naar buite om an z’n brommer te studder. Ja, zee Bram, an zulke klante is toch niks te verdiene, ‘n stukkie touw? Ik hew toen maar twee doisies skroeve kocht in plaats van ien, want ik docht straks denkt ie van moin: an hem verdien je ok gien rooie rot cent!

Met dank aan Lury Klaver-(den Hartigh) en Karl den Hartigh voor info en foto’s.

Hans Klanker.

Van de voorzitter....

Ja, het is lente en bomen en bloemen bloeien uitbundig, zoals elk voorjaar. Maar het was onvoorstelbaar hoe in ‘n aantal weken onze wereld kon veranderen door de schaduw die het coronavirus over ons bestaan heeft geworpen. Het dagelijks leven is drastisch veranderd, veel vanzelfsprekende activiteiten kunnen niet plaatsvinden of zijn verschoven.

Ook voor de Historische Vereniging heeft dat gevolgen. Zo moesten de herdenkingen van ‘Zwarte zondag’ en 4 mei afgelast worden. Deze zijn verschoven naar volgend jaar. De archiefgroep is met haar werk gestopt en nieuwe initiatieven worden voorlopig even niet ondernomen. Maar er zijn ook hier en daar kleine lichtpuntjes. Op het moment dat ik dit schrijf daalt het aantal zieken op ic’s en mogen de kinderen weer naar school. En de lucht is schoner dan deze in tijden is geweest.

En wij zijn blij dat de vereniging kans heeft gezien om de jaarlijkse krant uit te geven dankzij de niet aflatende inspanningen van de redactie. Trudie van Zelm en Geert van Diepen versterken de redactie sinds medio 2019. Zij vertellen in de krant iets meer over zichzelf. De krant wordt in het hele dorp huis aan huis gebracht door onze vrijwilligers. Wordt u lid van de vereniging, dan ontvangt u ook de KLIN, ons jaarboek, met veel verhalen over Sint Pancras.

Ik wens u gezondheid en veel leesplezier

Jos Neve

Word wachter van het archief

Wat te lang in de zon ligt, verkleurt en gaat verloren in de tijd. De Historische Vereniging is zuinig op kostbaar tekst – en beeldmateriaal in het archief. Oude teksten, kaarten, knipsels, tekeningen, films en foto’s, de heren Anton Bal, Gert Leijen en Piet Keizer waken erover als wachters bij een Egyptische tombe. Elke dinsdagmorgen gaat het trio trouw aan de slag. Archiveren, digitaliseren, geen snipper laten ze verloren gaan. En dat moet zo blijven. Met het oog op de toekomst krijgt het drietal graag wat versterking. Heb je zin en wat tijd voor belangrijk werk en ben je handig met de computer? Kom dan een keertje kennismaken met de heren van het archief. Van 9 tot 12 uur zijn ze elke dinsdagmorgen aan het werk in het Verenigingsgebouw aan Nobelhof 1. Wup effe an! (Na de coronacrisis).

Een moeder van honderd

De redactie van ‘de Krant’ van de Historische Vereniging leek het interessant in gesprek te gaan met een van de oudste bewoners van ons dorp. De bedoeling was een beeld te krijgen van haar of zijn leven door de jaren heen.

Redactielid Trudie van Zelm ging op onderzoek en maakte begin maart 2020 kennis met de 100 jaar oude mevrouw Wagenaar in de Molenhoeve. Maar zie, kort daarop kwam de coronacrisis en kon het vervolggesprek met de in 1919 geboren mevrouw Wagenaar niet doorgaan. Ingehaald door de actualiteit was dochter Wil Tol – Wagenaar bereid om te vertellen hoe haar moeder deze verwarrende en onzekere tijd in de Molenhoeve beleeft. Hieronder haar verhaal van 16 april jl..

‘Tot nu toe gaat het verbazingwekkend goed met mijn moeder van honderd, ik denk mede omdat ze toch niet alles overziet. Ze vindt dat er niet veel anders is, ze zit al jaren in haar stoel, gelukkig nog vaak

Wil Tol-Wagenaar bezoekt haar moeder bij de Molenhoeve.

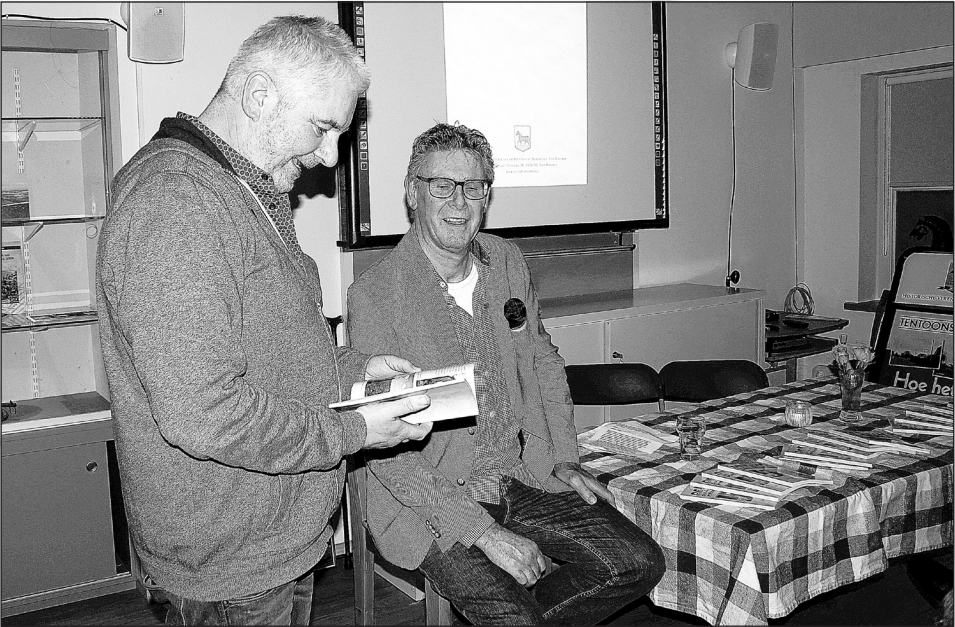
lezend en uiteraard televisie kijkend. Als ik haar bel, klinkt ze heel dapper. Ze snapt de maatregelen daar. Met de maaltijden zitten ze iets meer uit elkaar, maar ze snapt denk ik niet goed hoe we buiten de Molenhoeve allemaal leven. Ik bel vaak met haar en de laatste tijd rijden ze haar met de rolstoel naar buiten als ik de was breng of haal. Daar zijn bepaalde uren voor, ze letten dan op of er familie voor de poort staat. Je kan dan meteen je zelfgebakken taart of een bloemetje afgeven. Nu kunnen we af en toe door de spijlen van het hek op anderhalve meter even met elkaar praten. Wat nog niet meevalt; ze is stokdoof. Af en toe een kaart of brief vindt ze ook geweldig. Ik krijg iedere week een e-mail over het reilen en zeilen in de Molenhoeve van het personeel, en ze proberen wat extra dingen te doen. Helaas doet mijn moeder daar bijna nooit aan mee, omdat ze er niets van verstaat. Ik heb wel gevraagd of ze af en toe een rondje met haar in de tuin willen wandelen en dat is ook gebeurd, hoor. Ze is altijd heel positief over het geweldige personeel, dus tot nu toe maakt ze het voor ons ook niet zo zwaar, stel je toch voor dat je moeder aldoor moppert of huilt... Natuurlijk mist ze het vele bezoek, maar ze zit gelukkig aan de voorkant, dus er wordt heel veel gezwaaid door alle familie. We hopen dat de Molenhoeve Coronavrij blijft, want ik hou mijn hart wel eens vast. Het personeel heeft totaal geen beschermende kleding of mondkapjes. Dus... al met al zijn we heel trots op haar. Zaterdag ga ik de was weer halen, ze vraagt dan wel drie keer hoe laat ik kom, ze hoopt me dan weer even bij de poort te zien’.

Het Kossen-Leijenfonds is een hulpfonds voor inwoners van Sint Pancras. Doel van het fonds is in eerste instantie het verlenen van financiële hulp aan inwoners die dit nodig hebben. Verenigingen, stichtingen, organisaties en instellingen die een bijdrage leveren aan het welzijn van een grote groep inwoners kunnen ook een aanvraag indienen. Het fonds is ondergebracht in een stichting. Het bestuur bestaat uit vijf maatschappelijk betrokken inwoners van Sint Pancras die worden gecontroleerd door een raad van toezicht. De oorsprong van het fonds (1962) ligt in de nalatenschappen van de heren C. Kossen en D. Leijen. Zij bepaalden dat er een fonds opgericht moest worden met als doel: ” Het betrachten van liefdadigheid voor de behoeftige inwoners van Sint Pancras”. Ook een deel van de nalatenschap van mevrouw G. van Graft-Vet is in het fonds opgenomen. Aanvragen kunnen worden ingediend via het aanvraagformulier op de website van het fonds en worden uiteraard vertrouwelijk besproken en beoordeeld. Voorbeelden van aanvragen die door het Kossen-Leijenfonds in 2019 zijn gehonoreerd: wasmachine, koelkast, fiets, schoolspullen, bijdrage in de ziektekosten, diverse bijdragen aan Doet en Ontmoet, De Zonnebloem,

Poppodium B3, Esdégé-Reigersdaal, Muziekvereniging Irene en Het Zoldertheater. De jaarlijkse kerstgiften en de Sinterklaasactie voor de kinderen waren ook in 2019 weer een welkom gebeuren. Er waren 70 aanvragen voor een kerstgift met een totaalbedrag van €11.100. Voor meer informatie en het indienen van een aanvraag kunt u terecht op onze website: www.kossenleijenfonds.nl.

N.B. Wij vergaderen tijdens de coronacrisis door middel van een conference call, zodat we aanvragen kunnen blijven behandelen.

Rob Logger ontvangt het eerste exemplaar De Klin nummer 34. Foto's: Mary Geluk

Presentatie De Klin nr. 34

Op vrijdag 13 december vond de presentatie plaats van De Klin nr. 34 in ons verenigingsgebouw in het Nobelhof. We mogen nu al spreken van een traditie, want na het succes van vorig jaar was ook dit jaar de presentatie en overhandiging van

Activiteitenkalender 2020 (Alles onder voorbehoud i.v.m. het coronavirus)

Woensdag 18 maart 2020

Algemene Ledenvergadering op Nobelhof 1. In verband met het coronavirus is deze komen te vervallen.

Zaterdag 28 maart

Buurten bij Guurtje. Gewoon gezellig een paar uurtjes bij elkaar met een hapje en een drankje. In verband met het coronavirus is deze middag komen te vervallen.

Mei/juni 2020

Verschijnt onze huis-aan-huis krant

Historische wandeltochten 2020/2021

De aanmelding voor een wandeling door Sint Pancras is in opzet veranderd. Vanaf dit voorjaar kunt u op elk gewenst moment in het jaar een afspraak maken voor een historische wandeling door ons voormalige tuindersdorp. De tocht is ongeveer 3 kilometer lang en duurt 2 uur. U kunt zelf bepalen hoe laat u wilt starten. De wandelingen beginnen vanaf ons verenigingsgebouw aan het Nobelhof 1, 1834 VA Sint Pancras. Maximale groepsgrootte is 8 personen. U kunt zich opgeven bij één van de volgende adressen:

*Jan Steltenpool, Sperwer 18, tel. 072-5642908. E-mail: jananelja@quicknet.nl
Jaap de Wit, v.d. Vijzellaan 11, tel. 072-5642906. E-mail: jj.wit@ziggo.nl
Voor alle wandelingen geldt uiteraard dat er een gids beschikbaar moet zijn. De wandelingen zijn gratis, maar een vrijwillige bijdrage voor de verenigingskas wordt zeer op prijs gesteld*

September 2020

Nazomermarkt vrijdag 11 september.

Oktober 2020

Kijkje nemen in het Verenigingsgebouw? Dat kan! Iedere eerste dinsdag van de maand is er inloop op het Nobelhof 1. Van oktober tot april. Bezoek tussen 09.00 uur en 12.00 uur.

Zaterdag 31 oktober

*Presentatie ” Van verleden naar heden ” door Klaas de Graaf.
In dorps huis De Geist zowel ’s middags als ’s avonds een voorstelling.
Aanvang 14.00 uur;
zaal open om 13.30 uur.
Aanvang 20.00 uur;
zaal open om 19.30 uur.*

December 2020

Uitgave Klin nr 35.

het eerste exemplaar een groot succes. Direct na afloop werd de wens geuit hier een jaarlijkse traditie van te maken.

In een sfeervol aangekleed verenigingsgebouw mocht voorzitter Jos Neve de 50 genodigden van harte welkom heten. Dit bonte gezelschap bestond uit de redactieleiden van De Klin, het bestuur van de Historische Vereniging Sint-Pancras, leden van de werkgroep archief, bestuursleden van de buurtverenigingen en niet op de laatste plaats de gastschrijvers van de diverse artikelen. Hierna gaf Jos het woord aan de voorzitter van de redactiecommissie, de heer Frans Hand. Zeer verheugd was Frans om te mogen aankondigen dat de redactiecommissie versterking heeft gevonden in mevrouw Trudie van Zelm en de heer Geert van Diepen.

Ook bedankte hij de vele gastschrijvers die vol enthousiasme voldeden aan het verzoek een artikeltje te schrijven. Met technische ondersteuning van Peter Tergau nam Frans welbespraakt de inhoud en de totstandkoming door van Klin 34.

Daarna was het tijd om tot de officiële overhandiging van het eerste exemplaar over te gaan. Om haar erkentelijkheid en waardering uit te spreken aan de persoon, dankzij wie de vereniging beschikt over het prachtige verenigingsgebouw, heeft het bestuur unaniem gekozen voor de heer Rob Logger. Na een ludieke introductie ging Frans over tot de overhandiging van het eerste exemplaar. Vervolgens gaf hij weer het woord aan de voorzitter.

Deze sloot het officiële gedeelte passend af en nodigde de aanwezigen uit voor een hapje en een drankje ter gelegenheid van de geboorte van de nieuwe Klin. Het bleef nog een paar uurtjes heel gezellig, niet in de laatste plaats door de vlotte bediening van onze gastvrouwen Heleen, Jeanette, Agaath en Elja.

Corona en de Spaanse griep

Corona is de merknaam van een Mexicaans biertje. Sinds het virus met de naam Corona de wereld veroverd en de mensheid teistert, is de officiële naam van het virus: Covid -19. Ruim honderd jaar geleden trok een soortgelijk virus een dodelijk spoor over grote delen van de wereld: de Spaanse griep. Ook in Sint Pancras. ‘De Spaanse griep was hier bar erg,’ zo luidt een Pancrasser herinnering. ‘Bijna iedereen lag toen te bed. Er stierven vrij veel mensen aan. Ook de eerste vrouw van Klaas Glas overleed toen. In die tijd stond de plaatselijke dokter bekend als gezelschapsmens. Hij nam de tijd voor zijn patiënten en dronk graag een kop koffie met ze. Toen deze ziekte begon te heersen ging hij bij zijn clientèle langs, opende bij iedereen de voordeur en riep: ‘Als hier zieken zijn, moeten ze binnen blijven. Heb je nog geen griep, blijf dan ook zoveel mogelijk binnen en ga beslist niet naar plaatsen waar veel mensen bij elkaar zijn. Voelt iemand zich rillerig en naar, laat die dan een flinke borrel nemen.’ Een ander medicijn wist hij niet. Naar men zei was de griep epidemie uit Spanje afkomstig. In snel tempo verspreidde de ziekte zich over West-Europa. Het was 1918, de Eerste Wereldoorlog was voorbij en veel mensen verplaatsten zich over grote afstanden. In juli 1918 kwamen de eerste berichten over de ziekte uit Zeeuws-Vlaanderen. Daar heerste de griep in een militair kamp en de verloven werden ingetrokken. De kranten berichtten over een griepuitbraak in een Engels interneringskamp in Groningen. Daar verbleven Engelse soldaten, die vanwege de Nederlandse neutraliteit in een kamp gevangen werden gehouden. Hollandse gastarbeiders in fabrieken in het Duitse Essen liepen gevaar besmet te worden en in Zuid-Limburg deed de Spaanse griep zijn intrede. Het was zomer. Op veel plaatsen werd de kermis afgelast. Maar niet in Sint Pancras, zo schreef de krant. De Raad besloot de kermis gewoon door te laten gaan ondanks het advies uit Den Haag om volksopvoeding te vermijden. Met vier tegen drie stemmen ... De Alkmaarse Courant gaf toentertijd ook adviezen aan zijn lezers: ‘Laat dag en nacht zoveel mogelijk frisse lucht overal in uw woning toe. Bedenk dat krachtige luchtverversing de smetstof kan verdrijven. Was zeer zorgvuldig uw handen bij binnenkomst van een woning. Dit moet beslist worden gedaan. Eventueel kan men daarbij gorgelend de mond spoelen. Jaag geen stof op. Stof prikkelt en verontreinigt de ogen, neus en keel. Raak geen zieken aan.’

Ook omschreef de krant waaraan de Spaanse griep te herkennen was: sterk braken, veel hoestbuien en slijm opgeven

Nieuwe lezing Klaas de Graaf

‘Historie en heden’ is de titel van de nieuwe presentatie van Klaas de Graaf. Aan de hand van oude ansichtkaarten in combinatie met actuele beeldopnamen maakt hij een digitale wandeling door het dorp Sint Pancras. Over de Bovenweg, vanaf het voormalige café Spoorzicht (1890/2020), door het dorpscentrum naar het einde van de Twuyverweg: de Twuyvermolen. Halverwege staat hij stil bij de Molenhoeve. Met oude en recente beelden laat Klaas zien hoe de bouwstijl van de Molenhoeve en de wooneisen in de jaren veranderden. De presentatie is op 31 oktober 2020 en vindt plaats, zowel ’s middags als ’s avonds in dorpshuis De Geist. Meer informatie volgt.

en sterke spierpijnen. Vooral longsteking werd gevreesd vanwege hoge koorts en van 39 graden en nog meer. In de nazomer leek de griepaanval enigszins geluwd, maar in de herfst keerde die in alle hevigheid terug. Begin november werden de scholen in Alkmaar en Koedijk gesloten; in Sint Pancras een paar weken later. Nadat 30 kinderen van de bijzondere school thuisbleven, werd de school een week gesloten. Op 26 november schreef de krant dat de Spaanse griep Sint Pancras in hevige mate te pakken had. De bijzondere school bleef voor de tweede week gesloten en op de openbare school lag een kwart van het aantal leerlingen ziek thuis. Net als bij het huidige Coronavirus werden personen met weinig weerstand slachtoffer. Een van hen was de pas 34-jarige Gerrit Leyen, die getrouwd was met Geertruida Huiberts. Later hertrouwde weduwe Geertruida met Aart Schuur. Aan kleinzoon Gerrit, vernoemd naar haar eerste man, vertelde Geertruida dat ‘opa Gerrit’ lange tijd zwaar werk had moeten verzetten. En toen hij die rotgriep kreeg, had hij onvoldoende weerstand tegen de hoge koorts. In tegenstelling tot de gemiddelde leeftijd van de slachtoffers van het Coronavirus waren slachtoffers van de Spaanse griep vaak een stuk jonger: Pancrasser Aagtje Wagenaar, de eerste vrouw van Klaas Glas was 23 jaar. En Antje Dekker, de eerste vrouw van Manus Olie werd 25 jaar. En Haye Buwalda, de broer van melkboer Sytse was nog jonger. Die overleed in 1919 op 16-jarige leeftijd aan de Spaanse griep. In Sint Pancras stierven in het jaar 1918 twaalf personen: ongeveer het zelfde aantal als in de jaren ervoor. In 1919 was dat wel anders: toen overleden alleen al in de eerste maanden van dat jaar twaalf mensen. Omdat Spaanse journalisten in die tijd als eersten de griepverschijnselen beschreven en alarm sloegen, nam men aan dat het virus zich in Spanje had ontwikkeld. Later bleek dat anders te liggen. Men ontdekte namelijk dat het virus in de jaren ervoor al slachtoffers had gemaakt in Amerika. Met name in een legerkamp in Kansas, waar men kippen en varkens hield. Toen in 1917 Amerikaanse soldaten, de Engelsen en Fransen in hun strijd tegen de Duitsers in de Eerste Wereldoorlog te hulp kwamen, brachten ze niet alleen wapens maar ook het virus naar Europa. En de commercie? Sommige Nederlanders zagen wel brood in de gevreesde Spaanse griep. De heren Nierop en Slothouwer pretendeerden het ware medicijn gevonden te hebben en plaatsten een advertentie in de krant. Het ‘succesmiddel’ dat het tweetal op de markt bracht stond volgens hen onder toezicht van doktoren en apothekers en heette Van der Meulens ‘Gilead’. Een halve liter van het spul kostte de mensheid f 1,25. Waaruit de drank bestond, is onbekend. Bleek misschien? We schrijven eind maart 2020. Op dit moment maakt ziekenhuispersoneel overuren. In laboratoria wordt koortsachtig gewerkt aan een vaccin. Aangeraden wordt binnen te blijven en enkel voor boodschappen de straat op te gaan. Op 29 maart 2020 schreef het RIVM dat in Langedijk 53 personen positief getest waren op het Coronavirus door de GGD. Landelijk overleden al 771 mensen aan het Corona virus. Of daar ook Pancrassers bij zijn, is niet bekend. Corona en de Spaanse griep, de geschiedenis lijkt zich te herhalen: een dier dat met een dodelijk virus de mensheid besmet ...

Samenstelling: Geert van Diepen
Bron: De Klin nr. 15, hoofdstuk De Spaanse griep.
Wikipedia: De Spaanse griep

Gezamenlijk schoolreisje van de openbare en christelijke kleuterschool naar Duinvermaak Bergen in juni 1949 volgens Piet Keizer zijn geheugen. Of heeft hij het mis? Graag uw reactie. Begeleiders v.l.n.r.: mevr. Kout-Bakker, Bertus Kout, midden juffrouw Pool, rechts mevr. Kliffen-Stammis, slager Hendrik Jonker, boven juffrouw Kooij.

Nieuw lid van de redactie: Geert van Diepen

Vanaf april 1982 ben ik Pancrasser. Het tuindershuis dat we sinds die tijd aan de Benedenweg in Sint Pancras bewonen is van 1900. Tijdens de renovatie van het huis en de schuur deden we allerlei ontdekkingen: onder de vloer van het oude keukentje vonden we een grote gemetselde waterkelder. En buiten, verstopt onder het pad van schelpen en dakpanscherven een diepe gemetselde waterput. In de moestuin harkten we jaren lang tientallen witte pijpenkopjes en scherven aardewerk bij elkaar. Vondsten, sporen en waargebeurde verhalen uit het verleden, ik ben er gek op. Als jochie al: ooit vond ik in de tuin achter het ouderlijk huis in Castricum een West-Frisia muntje uit 1769. Mijn broers en ik groeven ook een koeienschedel op; in mijn verbeelding een overblijfsel uit de Tweede Wereldoorlog, toen Duitse soldaten in de huizen in onze straat ingekwartierd waren en een barbecue hielden achter in de tuin. Tijdens mijn onderwijsopleiding deed ik specialisatie geschiedenis en leerde ik o.a. de term: bronnenonderzoek. Dat in Het Huis van Hilde in Castricum schedels liggen uit de slag bij Vronen in 1297, geeft me een ‘groos’ gevoel. Andere belangrijke bronnen zijn oude foto’s, zij laten het verleden zien. Ze verrijken en veranderen je blik. In het Pancrasser dorpshuis De Geist was eind 2019 een fantastische lezing met foto’s, kaarten en filmpjes over vliegveld Bergen in oorlogstijd. Door een foto tijdens die lezing kijk ik nu met andere ogen naar de bunkers in het weiland naast de Hoeverweg richting Egmond. Want wat blijkt: in de oorlog waren die bouwsels allemaal

onzichtbaar. Elke bunker lag toen verstopt onder een dikke laag grond waarop gras groeide. Het waren groene heuvels, met bovenop Duits afweergeschut en bij de grond een smalle ingang naar de bunker. Nu, zonder aarde en gras doen die oude bunkers in het Egmondse land me denken aan Hunebedden, de stenen resten van afgegraven grafheuvels in Drenthe. Boeiend!

Trudie van Zelm

Ik ben geboren en opgegroeid aan de Bovenweg in Sint Pancras in een groot en warm gezin. In mijn jonge jaren heb ik veel aan sport gedaan en was in Sint Pancras onder andere lid van gymnastiekvereniging “SSS”, tennisvereniging “TV Sint Pancras” en volleybalvereniging “Reactie”. Bij deze laatste was ik ook actief als trainster. Rond mijn 18e jaar ben ik lid geworden van volleybalvereniging “Octopus” (later omgedoopt in “Katapult”) in Alkmaar en na mijn 30e speelde ik nog een aantal jaren bij “Dinto” in Warmenhuizen. Ook bij deze verenigingen was ik actief als trainster. Naast de sport is voor mij muziek altijd belangrijk geweest: ik ben door de jaren heen lid geweest van verschillende koren en speel een paar akkoorden op de gitaar. Dit laatste was voorheen fijn bij het geven van muzieklessen op de basisschool. Ik ben altijd werkzaam geweest in het Alkmaarse onderwijs; aanvankelijk op basisschool “de Griffel” en de laatste 18 jaar op praktijkschool “de Viaan”. Momenteel geef ik “Nederlands als tweede taal” aan asielzoekers (statushouders). Daarnaast fiets en wandel ik veel, zing ik bij “Alcmaer Voices” en ga ik graag naar de film of het theater.

Uitslag prijsvraag 2018 en 2019

In onze huis-aan-huis-krant van 2018 stond de prijsvraag “ken uw dorpsgenoten”.

De winnaar van deze prijsvraag hebben wij niet eerder vermeld; het betrof mw. Wil van Dalen-Geluk. De prijs, een jaar gratis lidmaatschap, is naar haar dochter gegaan.

Ook in onze krant van het afgelopen jaar stond een prijsvraag. Toen ging het om “gevelmakers” in de nok van huizen, en gevraagd werd op welk adres deze huizen in ons dorp staan.

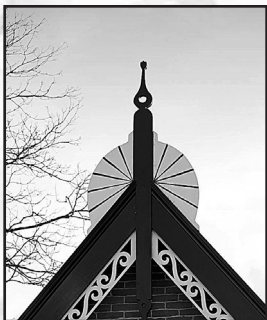
Ingrid Venneker en Pascalle de Graauw wandelden een rondje en stuurden hun uitslag in. Zij zijn als winnaar getrokken uit de inzendingen.

“Leuke prijsvraag en goed te doen voor een import Pancrasser zoals ik”, liet Ingrid ons weten.

Op 13 maart jl. verblijdde Trudie van Zelm beide dames met een bloemetje namens de redactie. Het bijbehorende blad “de Klin” lezen ze al; zij schenken dit aan de Molenhoeve.

Benedenweg 84

Bovenweg 15

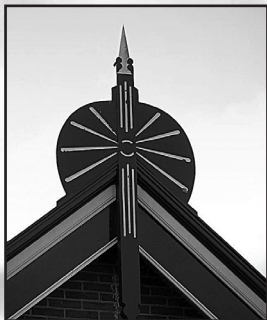
Noordeinde 17

Benedenweg 164

Benedenweg 152

Noordeinde 1

Lid worden van de Historische Vereniging Sint-Pancras

Ben je geïnteresseerd in het verleden? Wil je meewerken aan het levend houden van onze geschiedenis voor de volgende generaties? Word dan lid van de Historische Vereniging.

Wat levert het lidmaatschap op?

- Het jaarboek De Klin, een paperback met tal van interessante artikelen en foto's;
- Elk jaar een lezing met dia's of film over ons verleden, die meestal op twee avonden voor volle zalen wordt gegeven;
- In ons dorp Sint Pancras de huis aan huis verenigingskrant;
- Een expositie of anderszins tijdens de Nazomerfeesten;
- En nog veel meer.

Aanmelden?

Je kunt je gegevens e-mailen naar het secretariaat: info@hvsint-pancras.nl. Ook kun je ons bellen, of je gegevens bij een van de onderstaande bestuursleden in de bus doen:

Jan Steltenpool, Sperwer 18, 1834 XP Sint Pancras, tel.nr. 072 564 29 08
Jos Neve, Bovenweg 1, 1834 CA Sint Pancras, tel.nr. 072 564 18 04
Peter Tergau, Mimosalaan 1, 1834 VC Sint Pancras, tel.nr. 0653 158 232

Dit geldt ook voor naam- of adreswijzigingen, overlijden of opzeggen.

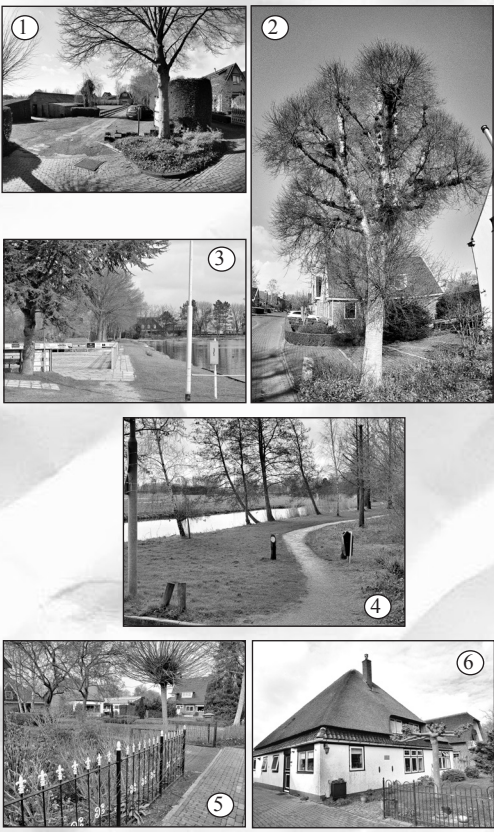
Contributie:
De contributie bedraagt ten minste €15,00 per jaar, te storten op bankrekening-nummer NL72 INGB 0000 3565 57, t.n.v. Historische Vereniging Sint-Pancras.

Zes bomen speurtocht 2020

Dit jaar komt de redactie weer met een prijsvraag. Deze keer nodigen wij ook kinderen (tot 12 jaar) uit om op zoek te gaan met hun (groot-) ouders.

We hebben foto's van bomen op 6 verschillende plekken in ons dorp. Hobbyfotograaf Koos Schoonhoven heeft ze aangeleverd, waarvoor onze dank.

De vraag luidt: op welk adres staan de bomen op de foto's? Mocht er geen duidelijk adres zijn, omschrijf dan waar de bomen staan. De oplossing kunt u mailen naar: info@hvsintpancras.nl of franshand@ziggo.nl maar mag ook in de brievenbus bij Frans Hand, Destreelaan 69. Uit de goede inzendingen worden er 3 getrokken, waarvoor leuke prijsjes zijn. Dus: fietsen uit de schuur of wandelschoenen aan en op zoek! Wij wensen u veel plezier en succes

Draaiboek dicht, herdenken is vrij

Voorjaar 2020. Waar ik ook kom, iets achtervolgt me als een schaduw en al wekenlang. Geen bezettingsleger, maar een ongrijpbaar virus is de baas en mensen overlijden.

Het is niet te vergelijken, maar net als bij de bevrijding van 75 jaar geleden zal de opluchting groot zijn als we het virusleger Covid 19 eronder hebben. Koningsdag, Dodenherdenking en Bevrijdingsdag, alle herdenkingen zouden speciaal dit jaar groots opgezet worden. Ook bij de twee Oorlogsmonumenten in Sint Pancras stonden plechtigheden op het programma. ‘Maar het draaiboek blijft dicht,’ zeggen Bram Kout, Jan Steltenpool en Jos Neve van de Historische Vereniging. ‘Volgend jaar kan ie zo weer open.’ Het drietal is een jaar lang intensief bezig geweest met de voorbereiding van de herdenkingen in 2020. Vooral nabestaanden van de oorlogsslachtoffers wilden zij dit jaar meer dan anders betrekken bij de plechtigheden bij het monument aan de spoorwegovergang.

‘Toch gebeurde er op 15 april jóngstleden in alle stilte iets gedenkwaardigs,’ zegt Bram Kout (80 jaar). Hij was die dag op eigen initiatief bij het Oorlogsmonument langsgedaan en hij bleek niet de enige. Er waren meerdere mensen spontaan aanwezig, ook nabestaanden met een krans of een bos tulpen, oranjekleurig of paars. Ook lagen er drie prachtige bloemstukken van de drie plaatselijke basisscholen. ‘Onder de bezoekers op deze dag,’ vertelt Bram, ‘waren twee dames. Allebei zijn ze nabestaande van verzetsstrijders die betrokken waren bij de aanslag en de executie in 1945 in Sint Pancras. De ene dame is mevrouw Hannie Coolen – van Meeteren, ze is dochter van een van de twintig gefusilleerde mannen. De andere dame is mevrouw Tilly Sandee – van der Wijk, van wie de vader betrokken was bij de aanslag op het bruggetje van Leijen. Op mijn initiatief hebben de dames na 75 jaar elkaar op deze dag voor het éérst ontmoet. De aanleiding was het artikel met de titel ‘De dagen van 4 en 5 mei waren voor ons gezin een hel’. De tekst staat in De Klin nummer 34 en is vorig jaar gepubliceerd. Tijdens de ontmoeting vertelden ze elkaar over het leed van toen en hoe dat nog steeds doorwerkt. “Ik was een meisje van vijf toen mijn vader voor het vuurpeloton stond,’ vertelde Hannie. ‘Drie weken later was de bevrijding.’ Tilly knikte. ‘Die aanslag waaraan mijn vader heeft meegewerkt ... zijn schuldgevoel daarna ...

die was enorm. Hij ging er zwaar gebukt onder. De familie ook, jarenlang en vooral op dagen als deze...’ De zon schijnt, prunussen bloeien, de merel zingt. Alles hetzelfde, en toch zo anders. Over herdenken, zei de Duitse Egyptoloog Jan Assmann (Volkskrant, 24 april jl.) : “ Herdenken is een gedeelde manier waarin we ons in het hier en nu verhouden tot het verleden.”

Geert van Diepen

OPROEPEN * GEZOCHT*

Schatten in het dorp

Soms gebeurt het: vindt iemand op zolder tussen de vergeten spullen van opa een zwaard. Een oud horloge of een schilderijtje van een bekende kunstenaar. Het is hem of haar gegund. Veel vaker vindt men een bananendoos vol met dia's, fotoalbums en video films van vervlogen tijden. Het materiaal zegt de vinder hoogstwaarschijnlijk niets, maar medewerkers van de Historische Vereniging zijn er dol op. Omgekeerd: de vinder kan ook verrast worden en het beeldmateriaal koesteren als een broedse kip op haar eieren. De medewerkers van de Historische Vereniging snappen dat heel goed. Nieuwsgierig als ze zijn doen zij een oproep naar alle bezitters van oude foto's en videofilms die in het dorp gemaakt zijn. Heeft u een bananendoos vol met oud beeldmateriaal? Of een kleine envelop met fijne foto's? Gun de vereniging de primeur, laat het ons weten en stuur een mail naar: info@hvsp.nl.

Bijnaam

Ook in de hechte gemeenschap Sint Pancras was men creatief in het bedenken van bijnamen. Deels had dat te maken met de grote gezinnen en families met de zelfde achternaam. Een bijnaam hielp om de gezinsleden uit elkaar te houden. Soms had zo'n bijnaam iets kwetsend, vaak ook niet. Weet u nog zo'n aardig bedoelde bijnaam? En ook waarom die bijnaam gebruikt werd? Laat het weten en stuur ons een bericht: info@hvsp.nl

OPROEPEN * GEZOCHT*